

intestina tendere, alijs uerò semper hunc bifurcantibus, ac perpetuò alterum ramorum, nunc tamen ampliore, nunc angustiore in uentriculum distribuentibus. Interea omnes quot sunt autoritatum congeriantur, nò rerum ipsarum inspectione, seletur. Equidem ut semel dicam, quid hìc mihi inter secandum contingere soleat, uerè affirmare possum, quod in uniuerso corpore neque molestior, neque difficilior mihi què grauior sectio sit, quàm dum inferior omenti membrana, & caua iecoris regio, organa contermina nobis sunt aggredienda, maxime uerò in homine, aut animali quopiam præpingui. adeò sanè ut quemuis artificem, licet industrium, facile hìc hallucinari existimem. Atque hoc ideo dico, quòd certi nihil, sed id duntaxat quod mihi uidetur asserere statuerim. Nullam igitur uel minimam bilis uesiculæ meatus portionem in uentriculum porrigi animaduerti, præterquam in uno pontificis tremium remige. Hic enim, ut alijs quibusdam organis, & præcipue circa thoracis costas & musculos, ab aliorum hominum fabrica uariabat: ita & meatum hunc in duas dissectum propagines obtinuit, quarum minor gracilior uè uentriculi fundo, quàm primùm uena dextram inferioris ipsius sedis regionem ambiens, uentriculo committitur, inferebatur. Is quidem calidioris temperamenti fuisse uidebatur: ut autem resciscerem num uomitu bilioso, quem huiusmodi hominibus frequentem Galenus esse testatur, uexari consueuisset, ab eius familiaribus diligentissime quæsiui, ecquid eiusmodi in illo obseruassent. Asserebant itaque, se nunquam illi uomentem, aut in maximis etiam procellis nauseabundū uidisse: uerum ut erat robustissimus, ab omnibus eum prædicari affirmabant, quòd longissimo spiritu subinde cornu inflaret, omnesque commilitones graui uoce, & uno spiritu recensendis numeris longè superaret. Verum non semper meatus huius de quo in præsentia agimus, portionem in uentriculum deduci, hinc mihi abunde persuadeo, quòd inter dissecandum, hoc à conterminis uasis membranis liberato, nullum foramen appareat, ex quo ad uentriculum propago eius meatus deducatur. quòd se offerret, si modò uel minima quæpiam propago à præcipuo meatu diducta, per incuriam præscinderetur. Nam si uel acu meatum pertundas, ac bilis uesiculam digitis comprimas, bilis ex meatu defluit, quæ citius ex propaginis eius (si quam Natura condidisset) orificio promanaret. Ad stipulatur itidem ratio. nam si diligenter expendis, eum meatum bilem intestinis offerentem non in quamcunque siue uentriculi, siue intestinorum sedem decenter inferi potuisse, sed in quâ & meatus ipse tutò implantandus, uentriculoque & intestinis minus incommo daturus biliosum istud recrementū expurgare posset, nò debuisse ad uentriculum ne meatulum quidem inferi, uel citra sectionem fateri. Tutò enim ducuntur, quæ neque procul, neque alijs organis in concommitata procedunt: quòd huic meatui usu uenit, qui nulla succinctoria uia, aut in uentriculum, aut in aliam intestinorum partem inferi potuit, quàm ea qua nunc implantatur, & interim tutò portæ uenæ caudicè & inferiori membrana omenti deorsum modicè prorepens suffulcitur. Quòd si uentriculo inferendus fuisset, non adeò commodè atque nunc omenti membranis sustineretur, & obliquos anfractus faciens etiam longius abduceretur. Eodem modo, si biliosam hanc superfluitatem oblongo meatu ad sedem usque, ut in intestina primùm illic defluens, unà cum facibus excerneretur, Natura perduxisset, periculum erat ne tenuis meatus quauis occasione ocyus rumperetur. Quòd autem materia hæc nutritioni inepta, uero deno intestino aptissima, non itidem uentriculi fundo innoxie immitti poterit, primùm ex bilis natura, dein ex uentriculi & intestinorum muneribus, postremùm pituitæ, quæ in utrisque necessariò in illorum obeundis functionibus asseruatur, examine, & curatione quam huic exuberanti pituitæ adhibemus, discere licebit. Nam bilis flauæ naturam tenuem fluxilemque, & dein incidentem detergentemque ac expurgantem dum abundat nimium curationem adhiberi, medicorum præcipuis concessum est. Deinde cibum quousque concoctus sit retinendum, ocyssimè uerò cremorem confectum per gracilia intestina deducendum, nemo ambigit. Uentriculo itaque pituitæ istius incidendæ expurgandæque gratia bilem deferens meatus utilis fuisset: uerum quia ueritriculo utendum maxime fuit, summo malo Natura nonnihil boni nequaquam prætulit: Nam si uentriculo bilis influeret, tum ille (uti Galenus rectè affirmat) huius mordacitate perpetuò ad excernendum iritaretur: neque tantisper dum cibis probè confectus esset, retentrice sua facultate fungere tur: & bilem illam respuens, eiusque occasione nauseabundus, quòd sibi offerretur, minus quàm decet, ambiret amplectereturque. At quo minus in intestina bilis influeret, nihil omnino obstitit. Hæc namque pituita, quæ in gracilibus illis ductibus ex intestinorum munere coaceruatur plurima, incidit, detergit, atque expurgat. deinde intestina irrita & mordēs, ad facces excernēdas inuitat, & stimulat, & ipsa quoque unà cū extremis nullā (quæ lege Naturæ omnia in homine dispensantur) noxam, sed uti liquet summū usum præstās, e corpore tandem propellitur.

Ex bilis uesicula meatum in uentriculum non semper pertinere.

Probabile ex purgare conduxit.

Vide quid faciat ea que in uentriculo gerantur.

Bilis in intestina fluxus uti-
litas.

propellitur. Merito igitur intestinis, non autem uentriculo, meatus ille bilem deferens implantatur, neque obiter cuius intestinorum sedi, sed ferè duodeni termino, quòd id primum intestinorum sit, quòdque in eo bilis citius suum quem intestinis præstat usum conferat. Duodeni autem terminus tantum à uentriculo remouetur, ut rarius bilem in uentriculum ex intestinis sursum conscendere contingat. Quànquam & id biliosis naturis familiare sit, quoties his ieiunus uenter paulo diutius (ut ipse quoque nonnunquam experior) torquetur. At homines qui bilis uesicula carerent, quos Aristoteles enarrat, et post hunc cum alijs permultis Plinius, hos uita firmissimos esse affirmans, hæcenus nondum comperi. Quànquam facile fieri posse arbitrer, ut ex iecore ad intestina meatus aliquis bilem deferat, ita ut ea in uesiculam quam prius non colligatur. Et haud mediocriter inter dissecandum mirari solitus sum, quam obrem bilis recto ductu ex iecore in intestina non pellatur, non ignarus interim subtilis eius Anatomicorum commentum, qui bilem in suam uesiculam asseruari docent, ut iecur à putredine uindictæ non expendentes quàm innumeros bilis folliculos & cerebro, & lieni, & pulmonibus, et plerisque alijs corporis partibus, ne ipsæ quoque putredinem contraherent, Naturam adhibere oportuisset.

DE LIENE. CAPVT IX.

LIEN potissimum quatuor tabellis decimæ figuræ exprimitur. earum namque prima lienis cauum cum omenti portione illi connata exprimit, secunda cauum omento liberum, tertia lienis gibbum, quarta eiusdem substantiæ utcumque proponit. Quànquam etiā lien in corpore adhuc seruatus, in secunda figura ad characterē d, & in sexta ad G, & in uigesima ad O, O, P occurrat.

46 fig. G. 20
d, O, P.

67 muscul.
tab. 11.
c. Specta figuram 19.

49 fig. E.
c. 19 fig. D.

19 figura
H, H

LIENEM ad sinistram uentriculi sedem secundum inferiora magis ac posteriora locatum, iam antea recensuimus. Non enim is, ut medicorum turba arbitrat, sanis alioquin hominibus extra costas, quasi ad abdominis medium anterioraque non adamussim costis, ceu tutissimis uallis septus, prominet, neque etiam tactu admodum deprehendi potest: quamuis medicis illi an mollis, aut durus sit, in omnibus sese equè contingere persuasum habeat. Innititur itaque lien sinistræ parti septi transversi, medius ferè inter sinistram uerterbrarum corporum sedem, & spuriarum costarum cartilagineas. Formam adipiscitur sedi suæ proportionem respondentem, ac iecoris modo à uicinis partibus sibi impressam. Quæ enim septum contingit, ut id leuiter inibi cauum est, ita etiam lien leuiter gibbus cernitur. Quæ uentriculus lienis quodammodo innititur, ut amplius ille & instar grandioris globi hinc extuberat, sic quoque lien humanus modicè ac in superficie duntaxat, cauus occurrat. Nam porcis canibus ac bubus, quum longior, sed arctior lien obtigerit, ac uentriculi gibbo longiori intervallo in ijs obtendatur, magis quoque cauus magisque quartæ circuli partis modo uentriculum complectitur. Homo quidem crassum & magnum & latum, sed breuiorem quàm illius generis animalia lienem exigit, non tamen exactè, ut quispiam forte à spleniorum forma monitus arbitraretur, quadratum. Longitudo namque latitudinem ipsius impense superat, deinde superior pars inferiori paulo elatior uisitur, ut linguæ ad incisivos dentes tantum protensa imagini proximè accedat, unde etiam lien linguosum uiscus appellatur. Humilior enim ipsius pars ad corporis anteriora magis protensa, in obtusum definit angulum: superior autem in obtusorem adhuc angulum adeò comprimitur, ut hæc pars utrinque unum obtusum exprimat angulum. Sinistrum latus leuiter gibbum est, dextrum uerò duabus quodammodo leuibibus impressionibus modicè simum. Porro lienis non mediocris, & omni ex parte prope modum æqualis crassities, ab ipsius latitudine ac multo adhuc magis à longitudine uincitur. Lienis caui profundiori linea secundum eius longitudinem ducta abundat, quæ recta quidem ducitur, & inæqualiter extuberans, sinuataque, lienis uas (ut mox audies) admittit. At reliqua ipsius superficies nò ita ut iecoris, aut renis, leuis est, sed obscuris quibusdam et leuiter prominentibus tuberibus, ad eam ferè formā qua elephantiasi morbo insigniter laborantium cutis inæqualiter extumescere cōsueuit. Neque illi solum inæquali cutis superficiei respondet lien, uerum etiā colore quoque illius affatim exprimit. Parisijs enim in diui Lazari monasterio, & in plerisque superioris Germaniæ agris, & alibi quoque elephantiasi morbo affectos uididi, nigricantē lienis humani colorē superficiemque exactè referentes, nò secus quàm si quis ex liene eos confinxisset. In homine namque hoc uiscus atro quodam & perquam obscuro colore nigricat, in cane autem splendidius plerumque ipso iecore rubet. Sues albicantem magis lienem exigunt. Neque

Lienis situs.

Forma.

Lienis superficiei ac coloris.